محمل روایت «أتخوف أن يكون يوم عرفة يوم أضحى وليس بيوم صوم»

(24:33)

آن چه که میخواهم عرض کنم، این است که چه بسا محمل «اتخوف» این است که امام علیه‌السلام میخواهند به مسلمین یاد بدهند شما در مدینه هستید و فاصله هم زیاد است و خبر از موقف ندارید. اگر در موقف باشید به نحو اثباتی نزد مسلمانان روز عرفه است. شما هم روزه میگیرید و «اتخوف»ی هم نیست. چرا؟ چون حرمت ثبوتی نیست. اما اگر در مدینه باشی، «اتخوف» برای موقف است. یعنی چه بسا تو در اینجا داری روزه میگیری اما در آن جا روز عید حجاج است.

این را برای چه عرض کردم؟ اگر قضیه شرطیه را قبول کردیم به‌عنوان محمل عرض کردم. اگر آن احتمالی که عرض کردم با مجموع ادله، در حد صفر نشد؛ اگر برای این روایت که ظاهرش ثبوتی است، محملی پیدا کنیم، ممکن است یکی از محامل این باشد. یعنی «اتخوف ان اصوم یوم عرفه بالمدینه» و حال آنکه یوم اضحی در موقف باشد. لذا امام علیه‌السلام با اینکه یوم حار بود، در موقف حتماً روزه میگرفتند. با اینکه ضعف میآورد، باز روزه میگرفتند. معلوم میشود که این حیثیات منافاتی با هم نداشتند. نکته اش هم این است: حتی ذهن من جلب شد، ولو دلیل نیست. اما ذهن من جلب شد که به‌دنبال این بگردم. مفصل نگشتم ولی تعبیری پیدا نکردم که به صورت «یحرم صوم اول شوال» باشد. آن هایی که من دیدم «یحرم صوم یوم العید» بود. نه «یحرم یوم العاشر من ذی الحجه». بلکه «یحرم صوم یوم الاضحی». ببینید خود عنوان گویا است. البته دلیل نیست. ذهنم سراغش رفت.

آن چه که در اینجا هست، حضرت به این صورت فرمودند: «اتخوف ان یکون یومُ عرفه یومَ الاضحی». این چه طور شد؟! اگر میگفتند «اتخوف ان یکون هذا الیوم، یوم الاضحی»، بله. اما این یعنی چه که میگویند «اتخوف ان یکون یوم عرفه یوم الاضحی»؟! تکرار میکنم برای آن محملی که گفتم. یعنی «اتخوف ان یکون یوم عرفه بالمدینه» که من هستم، «یوم الاضحی» در موقف. آنها در آن جا عید کرده‌اند، «ولیس بیوم عید». یوم الاضحی برای مسلمین است. اتفاقا اگر این محمل سر برسد از شواهد عدم اتحاد آفاق میشود. یعنی ولو فاصله داریم ولی وقتی در موقف عید کردند، آن برای همه مسلمین است. «جعلته للمسلمین عیدا»؛ برای همه عید میشود.

شاگرد: «عرفه ظاهراً و اضحی واقعاً» هم میتوان گفت.

استاد: بله، من محتملات را عرض میکنم. محمل عبارت را عرض میکنم. و الاّ من اول عرض کردم که این موافق ارتکاز است. سیری که رفتم همین بود.

بازبینی #1
ایجاد شده 5 فوریه 2026 12:39:58 توسط ... .
به روزرسانی شده 5 فوریه 2026 12:40:27 توسط ... .